

Regional tillväxt 2015

– trender och analyser om hållbar regional tillväxt och attraktionskraft

Sverige står inför ett antal stora utmaningar som behöver bemötas utifrån de styrkor och tillväxtpotentialer som finns i alla delar av landet. Den här rapporten beskriver tillstånd och utveckling utifrån prioriteringarna i En nationell strategi för regional tillväxt och attraktionskraft 2015–20 och kan ses som ett viktigt faktaunderlag för det regionala policyarbetet på samtliga beslutsnivåer.

Regional tillväxt 2015

Wolfgang Pichler

13 maj 2016 Konferens - Hållbar regional utveckling

En nationell strategi för hållbar tillväxt och attraktionskraft 2015–2020

- Utmaningar
 - Klimat, miljö och energi
 - Globalisering
 - Social sammanhållning
 - Demografisk utveckling
- Prioriteringar
 - Attraktiva miljöer och tillgänglighet
 - Innovation och företagande
 - Kompetensförsörjning
 - *Internationellt samarbete*

.... vägledande för det regionala tillväxtarbetet!

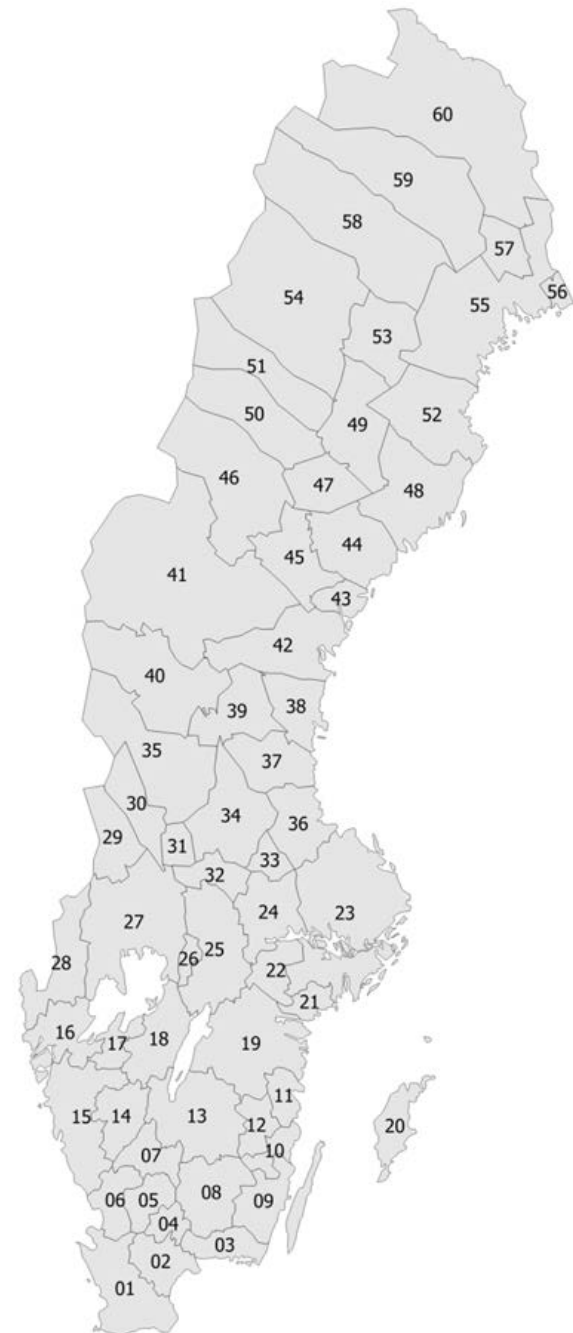
Den regionala geografin

Funktionella analysregioner

- Ekonomisk indelning med lokala arbetsmarknader som utgångspunkt
- Bygger på en prognos av SCB:s lokala arbetsmarknader fram till 2025
- Lokala arbetsmarknader beräknas på pendlingsströmmar över kommungränser

Tre dominerande storstadsregioner

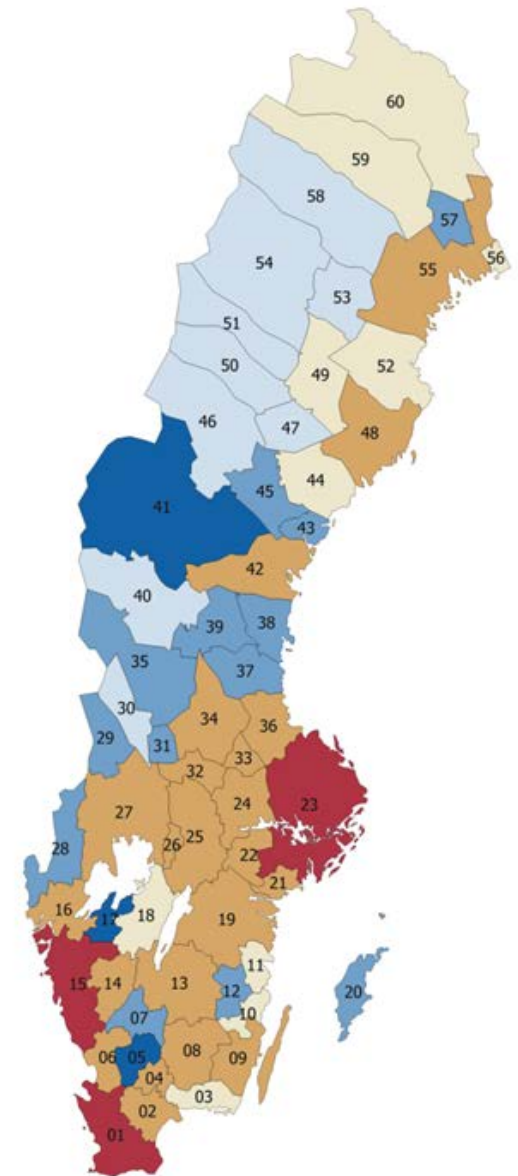
Många små regioner finns i periferin

Regiongrupper – stad/land

- Utgår från bosättningsstruktur i regionen och närhet till större städer.
- Indelning i 6 regiongrupper för att underlätta jämförelser mellan regioner i samma grupp
- Används även av EU, OECD

Gruppera ”ett Sverige präglad av stora och växande skillnader mellan stad och land”

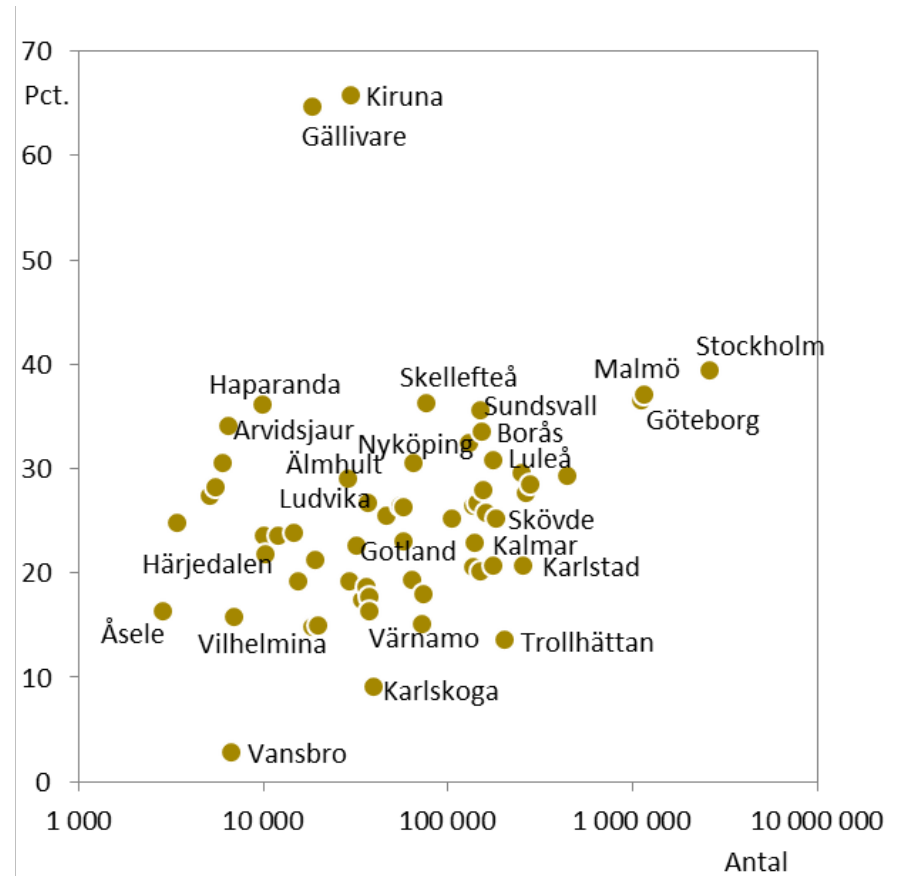

Regiontyper

- Storstadsregioner
- Täta regioner nära en större stad
- Täta regioner avlägset belägna
- Landsbygdsregioner nära en större stad
- Landsbygdsregioner avlägset belägna
- Landsbygdsregioner mycket avlägset belägna

Regional tillväxt

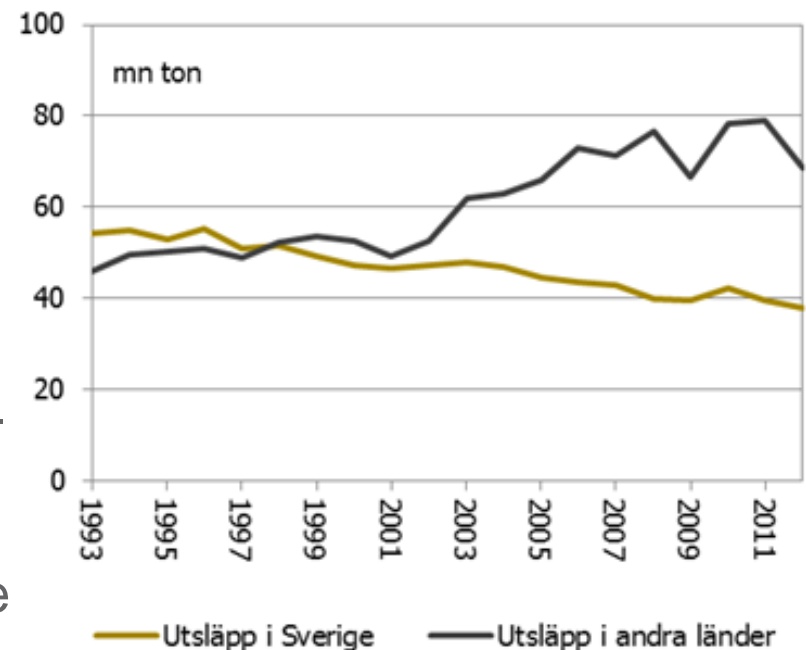
- Tillväxttakten i mindre FA-regioner kan vara i nivå med storstadsregioner, men...
- 62 procent av tillväxten har skapats i FA-regionerna Stockholm, Göteborg och Malmö.
- Tillväxt på kort sikt – förändring sysselsatta, flera arbetade timmar
- Tillväxt på långt sikt – nya teknologier, innovationer, nya sätt att arbeta
- Politiken ska både hantera tillväxt på kort och långt sikt.

Förändring av tillväxt i FA-regioner (lönesumma) 2003–13 procent, fasta priser och antal invånare i FA-regioner.

Utmaning – Klimat, miljö och energi

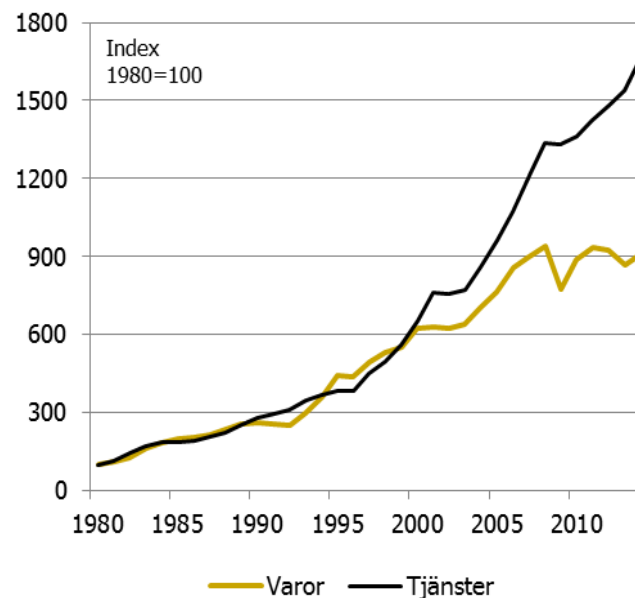
- Klimat: *konsekvenserna är många, omfattande och ofta dåligt kända (SMHI)*
- Sverige har lyckats bra att minska koldioxidutsläpp
- ”ska vara en drivkraft för teknik-, varu- och tjänsteutvecklingen”
- Svårt att ”mäta” grön tillväxt inte minst på regional nivå.

Sveriges koldioxidutsläpp i ett konsumtionsperspektiv

Utmaning - globalisering

- Karakteriseras av en ökad rörlighet över landsgränser av kapital, varor, tjänster, kunskap och kompetens
- Möjlighet för företag att organisera sig internationellt
- Olika regioner kan få olika roller i globala produktionskedjor
- Städer har fördelar
- Sverige har hittills lyckats bra att dra nytta av globaliseringens fördelar

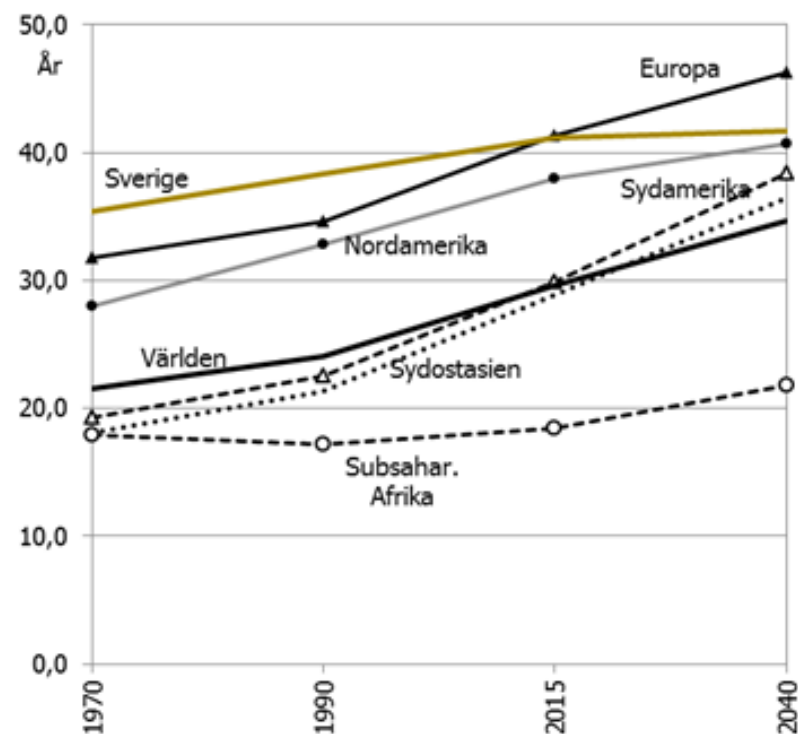
Varu- och tjänsteexport, löpande priser, år 1980-2014

Utmaning – Social sammanhållning

- ”Globalisering skapar ett tryck nedåt på relativlönerna för lågavlönade grupper”
- Skillnader ökar mellan grupper med låga och höga inkomster
- Skillnader ökar också mellan regionerna.

Utmaning - demografisk utveckling

- Färre barn per vuxen och en längre livslängd medför **en åldrande befolkning**
- Global utveckling
- Sverige och västvärlden har kommit långt i denna process
- Omflyttning av unga människor till städer gör det till ett problem för ffa mindre regioner
- Internationella migrationsströmmar har förändrat bilden i grunden

Prioritering: Attraktiva miljöer och tillgänglighet

”Förmågan att attrahera, behålla och utveckla kompetenser, företag och kapital är avgörande för att utveckla attraktiva och konkurrenskraftiga regioner och kommuner”

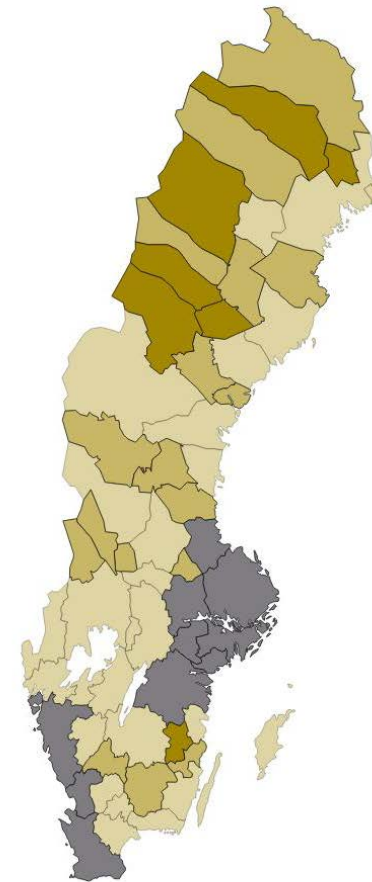
En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft
2015-2020

Att mäta attraktivitet

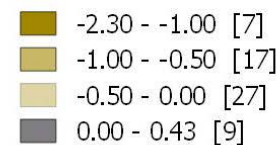
Attraktivitet är summan av många, svårfångade faktorer

Inrikes flyttnetto som mått på regional attraktivitet

Enbart 9 FA-regioner har ett positivt inrikes flyttnetto

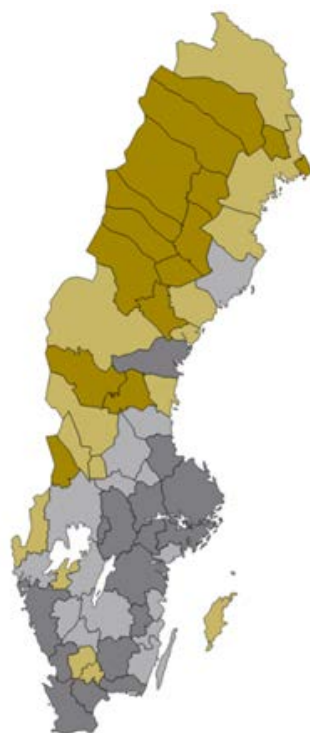

FA15 [60]

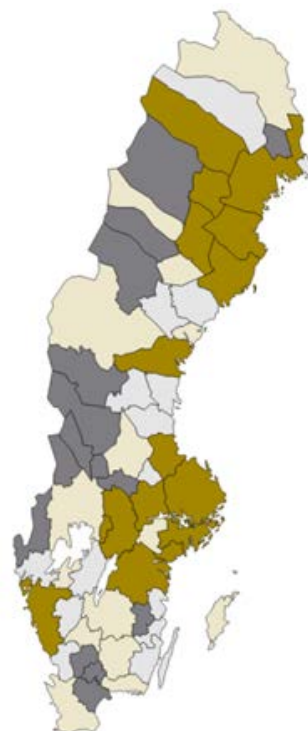
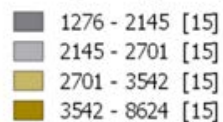

Inrikes flyttnetto per 100 invånare, år 2014

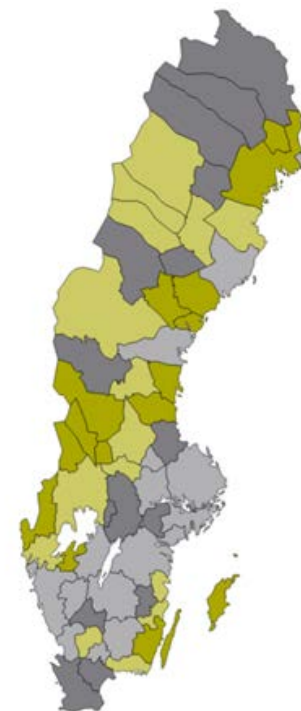
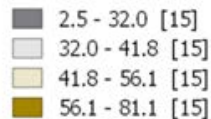
Tillgänglighet är en del av platsens attraktivitet

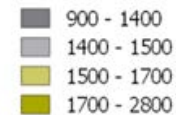
Meter, FA-regioner [60]

Procent, FA-region [60]

Meter, FA-regioner

Genomsnittsavstånd
till butiken

Andel befolkning med tillgång
till 100Mbit/s
bredband

Genomsnittsavstånd till
drivmedelsstationer

Prioritering: Innovation och företagande

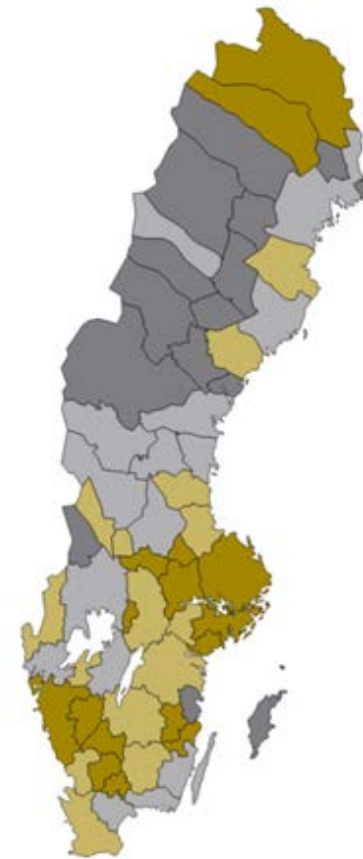
”Innovationer är viktiga för att stärka regioners förnyelseförmåga och näringslivets konkurrenskraft.”

”... ökad internationell konkurrens innebär att svenska företag ständigt måste arbeta för att öka förädlingsvärdet, stärka sin konkurrenskraft, vara innovativa och hitta nya marknader.”

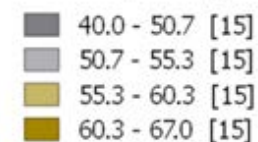
En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft
2015-2020

Företag i fokus

- ”I princip samtliga företag har förmågan att vara innovativa” (BÅ Lundvall)
- Företagssektorns storlek varierar regionalt

Procent, FA-regioner [60]

Sysselsatta i företag som andel av samtliga sysselsatta i FA-regionen, år 2013

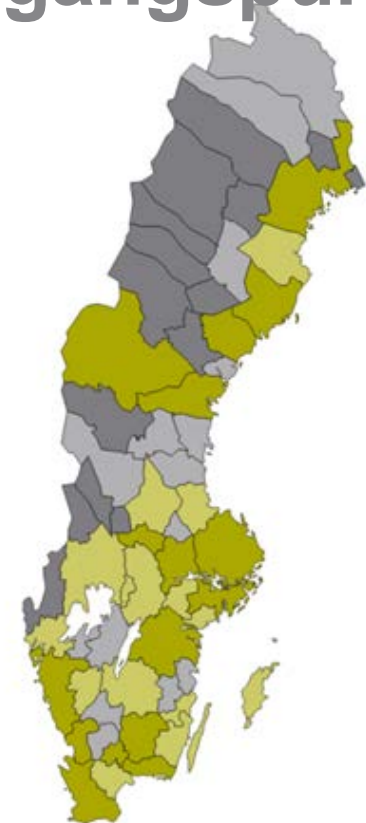
Kunskap och kompetens som utgångspunkt för innovation och förnyelse

Tillgång till arbetskraft med högre utbildning:

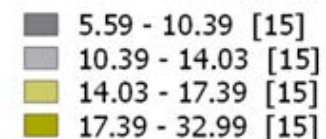
- Stora och ökande skillnader mellan regioner
- Inflödet av ung utbildad arbetskraft ofta bättre i regioner med högre utbildning

Kunskapsspridning i nätverk:

- I stora regioner är det enklare att byta jobb mellan företag, vilket underlättar kunskapsöverföringen
- Multinationella företag kan ge access till internationell kunskap

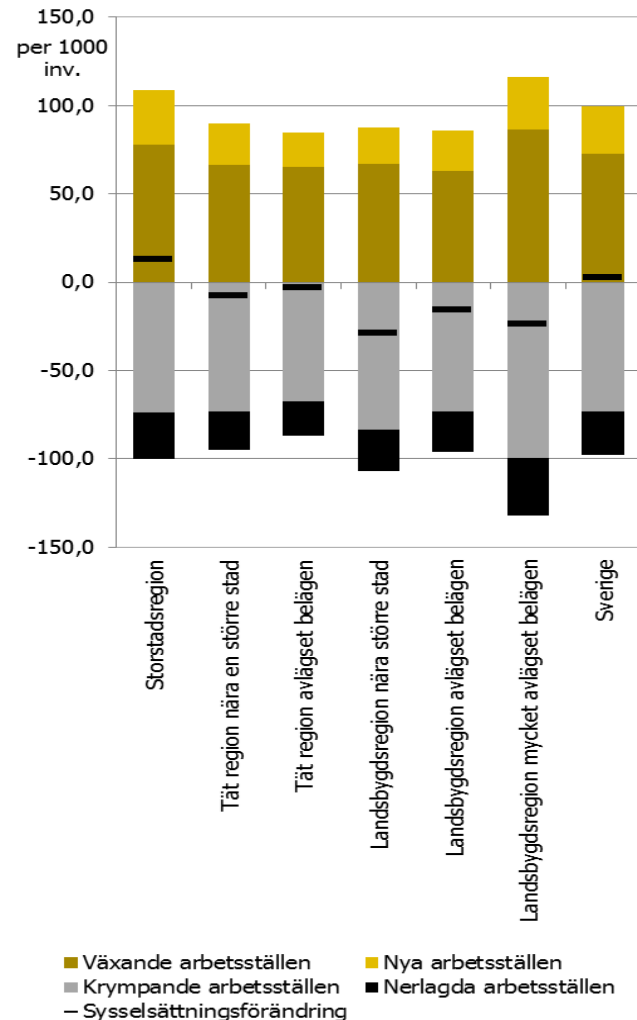
Procent, FA-regioner [60]

Andel sysselsatta i företag med
minst 2 år eftergym. utb.

Näringslivets dynamik

- Globalisering ger ett ökat konkurrenstryck på regional nivå.
- Nyttig med omvandling!
- + 275 000 nya arbetstillfällen
- - 270 000 försvunna arbetstillfällen

Skapade och försvunna arbetstillfällen som andel av sysselsatta i företagssektor vid nya, växande, krympande och nerlagda arbetsställen för år 2013 efter regionsgrupper

Övriga iakttagelser...

- Obalansen i antalet män och kvinnor efter näringsgrupper är mindre för högutbildade
- Fortsatt minskning av tillverkningsjobb i samtliga regioner (ökning av tjänstenäringsar)
- Andelen kvinnor som operativt företagsledare stabilt kring 30 procent senaste 40 åren. Liten ökning de senaste 10 åren.
- Stora arbetsproduktivitetsskillnader mellan storstäder och övriga regioner....

Prioritering: Kompetensförsörjning

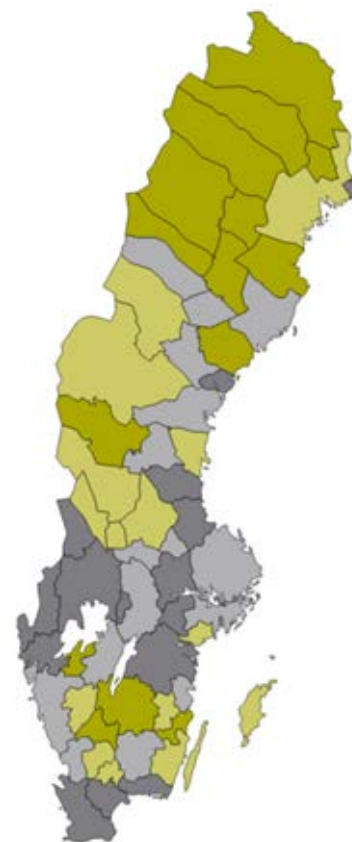
”I den globala kunskapsekonomin är tillgången till kunskap och kompetens ... en viktig konkurrensfaktor”

”... kommer bli än viktigare att ta till vara kompetenser, kreativitet och erfarenheter från hela arbetskraften...”

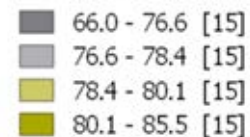
En nationell strategi för hållbar tillväxt och attraktionskraft 2015–2020

Arbetsmarknadens läge

- Förvärvsintensitet för ålder 20-64 år
- Bra jämfört med andra länder
- Förbättrat läge i många mindre regioner
- Gränsregionalt läge, hög andel studerande eller invandring påverka förvärvsfrekvensen

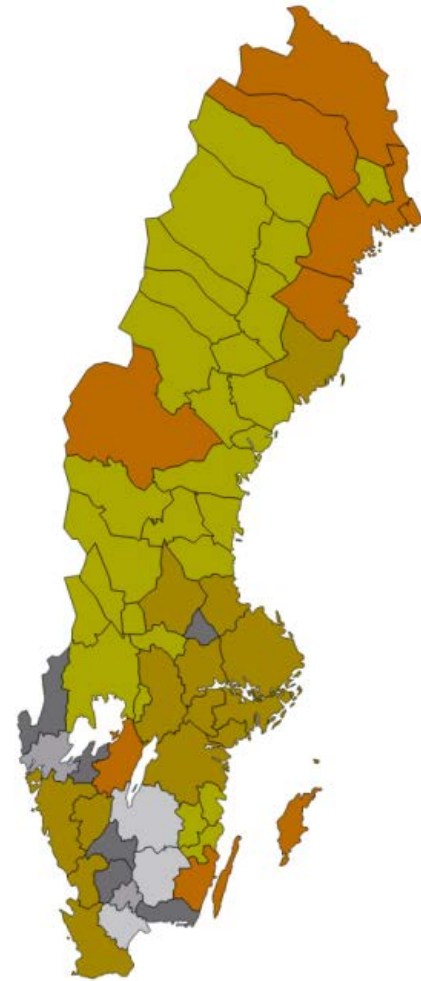
procent [60]

Hur förklaras förändringen?

$$= \frac{\text{Förvärvsarbetande 20 – 64 år}}{\text{Befolkning 20 – 64 år}}$$

- Jobbminskning större än befolkningsminskning [6]
- Befolkningstillväxt och jobbminskning [2]
- Befolkningstillväxt större än jobbtillväxt [3]
- Befolkningsminskning större än jobbminskning [27]
- Jobbtillväxt och befolkningsminskning [9]
- Jobbtillväxt större än befolkningstillväxt [13]

Arbetsmarknaden: in- och utflöden

	Etableringsålder		Utträdesålder		Förvärvsår	
	2003	2013	2003	2013	2003	2013
Storstadsregioner	29	29	63	65	34	36
Täta regioner nära en stad	28	30	63	65	35	35
Täta regioner avlägset belägnas	28	28	63	65	35	37
Landsbygdsregioner nära en större stad	27	27	64	65	37	38
Landsbygdsregioner avlägset belägna	28	29	63	65	35	36
Landsbygdsregioner mycket avlägset belägna	26	24	62	65	36	41
Riket	28	29	64	65	36	36

Snabb övergång från utbildning till arbetsmarknaden är önskvärd

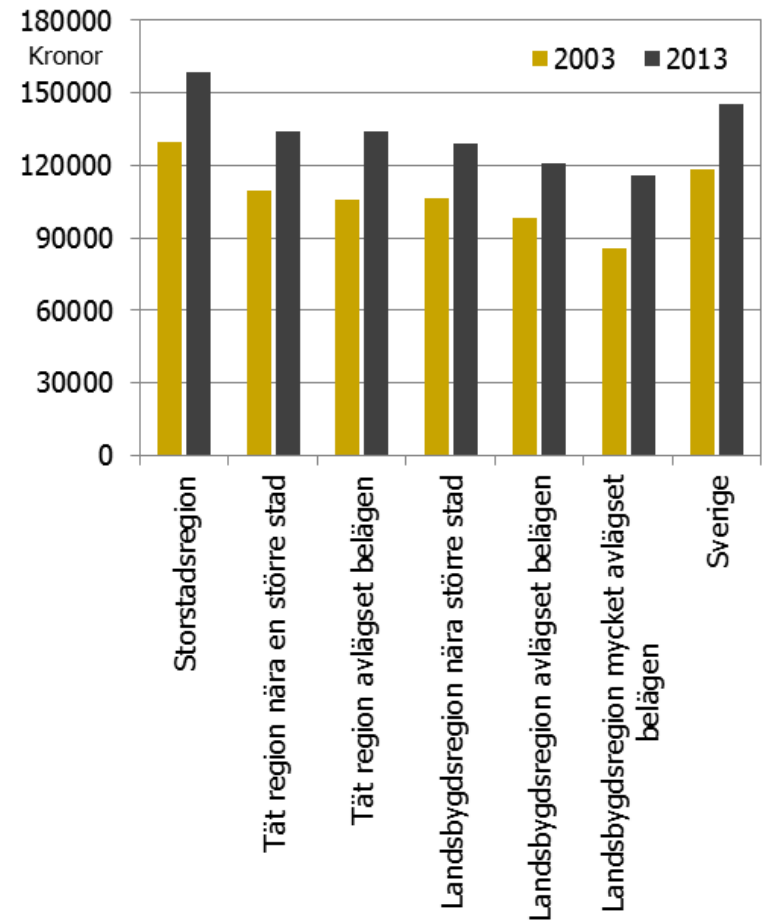
Viktig att arbetskraften är kvar på arbetsmarknaden så länge som möjlig

Övriga iakttagelser...

- Inflödet av ung arbetskraft ersätta inte utflödet av äldre arbetskraft i många mindre regioner
- Förvärvsintensiteten bland de äldre har ökat
- Övergången till högre utbildning sker oftare i större regioner
- Kvinnor står för en större del av kunskapskapitaltillväxten i samtliga regioner.

Tillväxt blir välfärd

- **Indikator:** Regional inkomst per invånare
- Positiv utveckling i samtliga delar av landet.
- Mycket god utveckling i landets norra delar
- Konvergens mellan FA-regioner

Figur 120 Regionala inkomster (natllönesumma) per invånare, år 2003 och 2013 efter regiongrupper (fasta priser 2013=100)
Källa: SCB/LISA

Slutsatser

- Den ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga läget har förbättrats i många mindre FA-regioner (ffa i Norr).
- De socioekonomiska förutsättningar har dock inte blivit bättre i landsbygdsregioner (pga. utflyttning, åldersstruktur, utbildning)
- Det finns risker att större och stora regioner drar ifrån resten av landet

Tack!

Wolfgang Pichler
wolfgang.pichler@tillvaxtanalys.se

www.tillvaxtanalys.se

Kunskap för tillväxt